

Foreningen Endelave Natur og Miljø

www.endelave-hav-og-dambrug-nej-tak.dk

tlf: 2988 9406, grosenvejle@gmail.com

Hjertegræsvej 11, 8789 Endelave

Talsmand Anders Grosen

CVR nr. 36651350

3. april-2024

Høringssvar til N56 handleplan specifikt for Endelave i Horsens Kommune

Foreningen Endelave Natur og Miljø takker for muligheden for at afgive høringssvar. Vores kommentarer til handleplanen retter sig alene mod Endelave.

Bioscape

Først og fremmest vil vi anerkende kommunens meget store og kompetente arbejde i forbindelse med Bioscape Life projektet og MUFJO på Endelave. Et arbejde, der ud over grundvandsbeskyttelse, har haft fokus på at skabe sammenhæng mellem øens naturområder.

I N56-handleplanen læser vi med tilfredshed også, at kommunen vil fortsætte sit fokus på at øge de naturlige dynamikker og processer både indenfor og udenfor de nye deklarationsarealer.

Projekresultaterne vil få stor betydning og have stor interesse som lærings- og demonstrationsprojekt for andre kommuner og lodsejere i landet. Dette formål står også specifikt beskrevet i Bioscape EU midlernes beskrivelse jf. Region Midts materiale: *"En vigtig del af projektet er, udover naturgenopretning, at demonstrere værktøjer og udvikle nye samarbejdsmetoder, der kan anvendes nationalt og internationalt"*. https://www.hedensted.dk/hedensted_data/dagsorden/Udvalget_for_Teknik/04-05-2021/ID3132/Bilag/Punkt_110_Bilag_1_BioScape_praesentation.pdf

Det fremgår imidlertid ikke af handleplanen, om og hvordan Horsens kommune vil formidle eller deltage i denne vigtige erfaringsopsamling og værktøjs-demonstration.

Klyde

Sikre levested for klyde	Undersøge for relevante tiltag til genetablering af levested for klyde der er udgået siden sidste basisanalyse	2025	Horsens Kommune
--------------------------	--	------	-----------------

Det fremgår, at kommunen vil undersøge mulighederne for tiltag til retablering af levested for Klyden ved Kloben, hvilket vi hilser velkomment. De største trusler er fra prædation, manglende græsning af levestedene på Kloben, mangel på læ i dårligt vejr, sommerhøjvander samt turister, der passerer for tæt.

Invasive arter

Der er stort behov for bekæmpelse af invasive arter, og der er som nævnt gjort gode erfaringer med bekæmpelse af Rynket Rose med slåning og afgræsning med gutefår. Imidlertid kan vi konstatere, at Gutefårene også i stort omfang bekæmper klithedens blomsterplanter og metoden kræver derfor mere planlægning, fx så Gutefårene indgå i en rotationsordning på forskellige andre arealer. Samsø kommune har haft stor succes med rotation af Gutefår. hvilket har bekæmpet Rynket Rose men skånet og gavnet klithedens blomsterplanter.

Der er generelt et stort behov for bekæmpelse og græsning langs den østlige side af Øvre.

Vi er også bekymrede over den massive bestandsudvikling af den invasive Vadegræs i Flasken. Det fremgår ikke af handlingsplanen, at indsatser over Vadegræs påtænkes.

Hydrologi

Vi har også med tilfredshed konstateret, at kommunen i planperioden har gjort en helt nødvendig indsats for at forbedre hydrologien i rigkæret på Lynger. Vi kan dog stadig konstatere, at hydrologien i kæret ikke er helt fri og naturlig, hvilket bør adresseres i den nye handleplan.

Med venlig hilsen
Foreningen Endelave Natur og Miljø

Danna Borg